

NABOER

Naboer:

Sådan blev filmen til

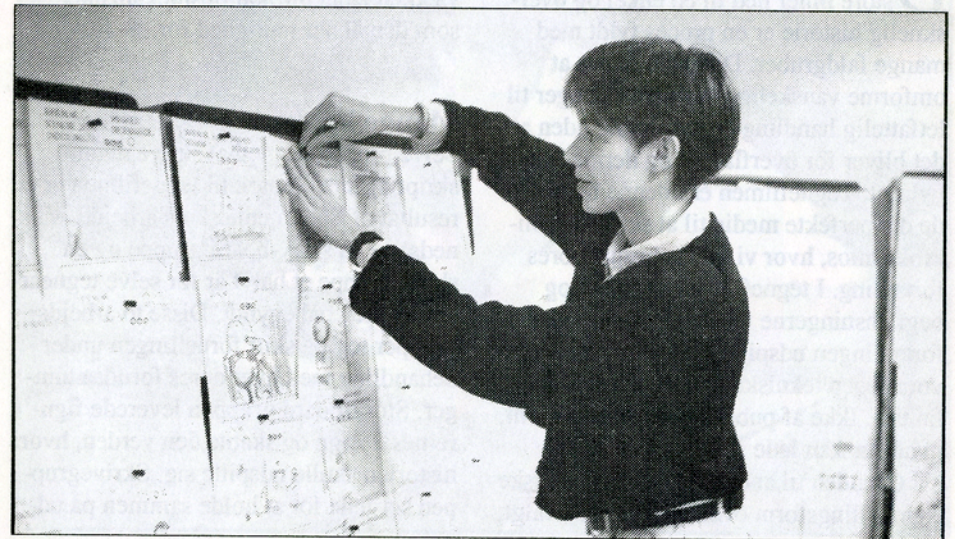
Tanken om at lave "Naboer" har været længe undervejs. I 1987 faldt Kristian Paludan fra Folkekirkens Nødhjælp over fabelen "Naboer" i en engelsk avis. Den var skrevet af William Clarke, tidligere vicepræsident for Verdensbanken, og handlede om "de dårlige naboer", både i forholdet Øst-Vest og i forholdet Nord-Syd.

Clarkes fabel kom til at danne udgangspunkt for filmens manuskript. Historien er blevet et enkelt tidssvarende billede af den meget komplekse problematik omkring bytteforholdet imellem Nord og Syd.

Set i lyset af den forbrødring, vi netop nu oplever mellem Øst og Vest, bliver

problemet med udbytningen ad den tredje verden endnu mere relevant. Der er ikke lagt op til diskussion på storpolitisk plan om den tredje verdens rolle i det nye verdensbillede.

Tværtimod koncentrerer megen energi om de nye markeder, der åbner sig mod Øst, uden smålig skelen til hvor råvarerne til det markedsøkonomiske boom rent faktisk kommer fra, og uden overvejelser om hvorvidt det er rimeligt, at den ene halvdel af verden har en ekstrem høj levestandard, mens den anden halvdel lever på eller under et absolut eksistensminimum.

I tegnefilm er alt tilladt

Da ideerne havde taget form, var næste skridt at finde et egnet sted hvor selve det praktiske arbejde med tegning og animation kunne foregå. Efter nogen søgen faldt valget på Animationsværkstedet i Viborg. Her fortæller Morten Thorning, instruktør og produktionsleder, om arbejdet med "Naboer"

Det konkrete arbejde med at koge de store linier ned til en enkel og overskuelig historie er en proces fyldt med mange faldgruber. Det handler om at omforme vanskelige problemstillinger til letfattelig handling og symbolik, uden at det bliver for overfladisk og dermed ligegyldigt. Tegnefilmen er i denne henseende det perfekte medie til at skabe det mikrokosmos, hvor vi kan anbringe vores fortælling. I tegnefilm er alt tilladt og begrænsningerne for den verden, vi lader fortællingen udspille sig i, bliver lagt af vores egen tekniske formåen, vores egen fantasi. Ikke af publikums fordomme om, hvad der kan lade sig gøre eller ej.

Grunden til at den tegnede dramatiske fremstillingsform overhovedet blev valgt,

er, at vi her kan bruge de særlige følelsesvækkende identifikationsmekanismer som den åbner mulighed for.

Mange kokke

Selve processen med at skrive manuskript og story-board til tegnefilmen er et resultat af flere menneskers arbejde. Vi nedsatte en story-board gruppe og en skrivegruppe et halvt år før selve tegnearbejdet blev påbegyndt. Disse to arbejdsgrupper tog på skift fortællingen under behandling med hver deres forudsætninger. Story-board gruppen leverede figureres design og skabte den verden, hvori historien skulle udspille sig. Skrivegruppen sørgede for at holde sammen på ud-

viklingen af det dramatiske forløb og historiens indre logik.

Langvarig læreproces

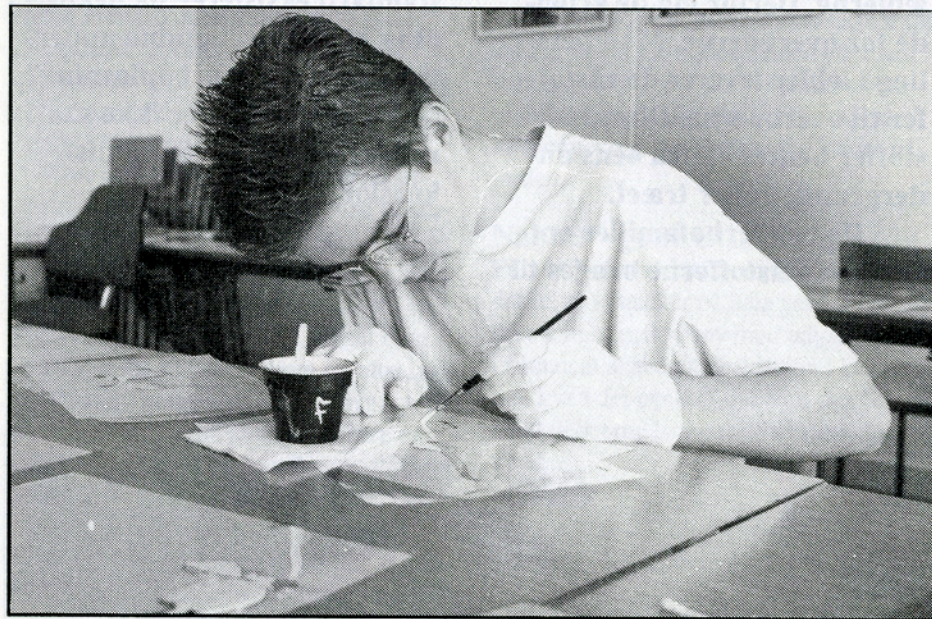
Selve tegnearbejdet tog fem måneder. Filmen er tegnet, rentegnet og farvelagt af en blanding af professionelle og tegnefilmtossede amatører. Filmen har været en spændende læreproces, ikke kun for Animationsværkstedet som institution, men også for de mange interesserede, der har været tilknyttet produktionen. Ti professionelle animatører, illustratører og teknikere har besat nøgleposterne. Men halvtreds unge mellem 14 og 25 har lært meget om tegnefilmsteknik ved at kigge de erfarne over skulderen og samtidigt være beskæftiget med konkret arbejde på produktionen.

Det er vort håb, at "Naboer" vil være et farverigt og spændende diskussions-

oplæg for børn og unge i Folkeskolen.

Filmen vil med udbytte kunne vises fra 5.-6. klasse og opefter, når læreren vil undervise i emner som u-lande, miljøspørgsmål, nedrustning, Øst-Vest forholdet eller sætte fokus på vores eget velfærdssamfunds forhold til den øvrige verden.

Filmen varer 22 minutter og er produceret af Folkekirkens Nødhjælp og Animationsværkstedet i Viborg med støtte fra Statens Filmcentral, DANIDA, EF, Statens Sikkerheds- og nedrustningspolitiske Udvalg og Brundtlandkampagnen Vor Fælles fremtid. Manuskript: Kristian Paludan

Handlingen

På en ø står et træ. Et meget stort æbletræ. Et sundt æbletræ med masser af dejlige røde, svulmende æbler. Et symbol på livet i balance.

Men øen og æbletræet er beboet. Øverst i træet bor *overboerne*, familien Blå og familien Rød. De kan plukke træets æbler fra deres balkoner. Ved træets rødder lever *underboerne*. De kan ikke nå æblerne. Derfor må de arbejde for overboerne. Mod betaling i æbler leverer de råstoffer til overboerne. Disse råstoffer hentes op fra øens undergrund, under træet.

De to overbofamilier er fjender. Råstofferne bruges til

at fremstille velfærdsgoder, men også våben og spionudstyr. Langsomt undermineres træet. Det bliver sygt, øen er ude af balance.

En dag møder overboernes børn hinanden. Det bliver begyndelsen til en ny æra i øens historie. Familierne Blå og Rød slutter fred. Men hvad vil de bruge freden til? Kan de indse, at deres høje levestandard eksisterer på bekostning af de slavebundne underboere og en natur i opløsning?

Slutningen, der ikke skal røbes her, lægger op til diskussion.

VOR FÆLLES FREMTID

I 1987 udgav FN en rapport om miljø og udvikling. Rapporten hedder *Vor Fælles Fremtid*, men kaldes også *Brundtlandrapporten* efter den norske statsminister Gro Harlem Brundtland, der var formand for den FN-kommision, som i 1983-87 udarbejdede rapporten.

Kort fortalt siger Brundtlandrapporten, at vi må og skal holde op med at bruge uhæmmet af jordens ressourcer, så som olie, kul og vand. Både fordi de ikke findes i uendelige mængder, og fordi en del af dem forurener, når vi bruger dem.

Derfor må vi sætte næsen op efter, at alt hvad vi foretager os er bæredygtigt. Et godt miljø og en ren natur skal være en del af vores tanker og handlinger. På denne måde, kan vi rette op på miljøet. Det kan lade sig gøre, hvis alle hjælper til.

Rapporten slår også til lyd for, at det især er de rige lande, som bruger ressour-

cerne og får udbyttet af dem. Derfor må vi have en anderledes fordeling.

Det betyder, at hvergang vi vasker tøj, smider noget i skraldespanden eller lader vandhanen dryppe, skal vi tænke over, hvordan det påvirker miljøet, naturen og de mennesker, der lever andre steder på jorden.

Naboer - gode eller dårlige

Filmen *Naboer* viser netop hvor vigtigt det er, at vi tænker på hele verden og ikke kun os selv. Prøv med udgangspunkt i filmen at skabe en diskussion i klassen om, hvad der egentligt sker på øen, og hvad beboerne kan gøre, for at redde træet.

Forslag til diskussionstemaer

- **Affald:** Affaldseksport til den sydlige halvkugle. Spildevandet bliver ledt ud i havet. Emballage. Brug - smid væk mentaliteten.

- **Forbrug:** Forbruget er steget markant de sidste årtier. Alle varer er ikke lige gode at købe. Hvad skal man være opmærksom på overfor miljøet, når man køber ind. Hvordan kan vi hjælpe u-landene til at tjene flere penge - varer fra u-landsimporten.

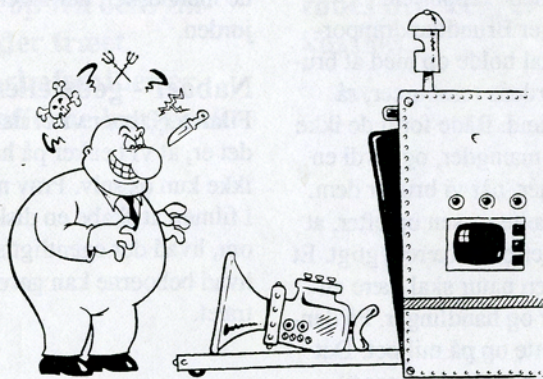
- **Energikrævende madlavning:** Vores forbrug af energi. Kan vi sætte forbruget ned?

- **Minearbejdet:** Arbejdsforholdene. Holdningen til arbejderne. Lønforholdet.

Respekt for andre mennesker: Fremmede i Danmark. Hvordan behandler vi dem. Hvad kan vi lære af dem og deres kulturelle baggrund.

- **Øst/Vest - problematikken:** De politiske barrierer er forsvundet mellem Øst og Vest. Nedrustningen er i gang, men alle problemer er dog ikke løst. Østlandene har kæmpe problemer med miljøet. Da miljøproblemerne er globale, rammer de også os.

- **Børnene:** De er fremtidens voksne. Deres rolle i løsningen af miljøproblemerne og forskellene mellem i-lande og u-lande.

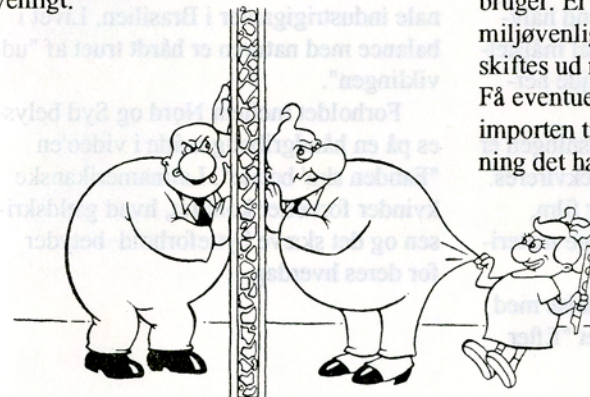
Forslag til hvordan eleverne selv kan hjælpe miljøet

- **Affald:** Hver dansker smider i gennemsnit omkring 400 kilo affald ud om året. Undersøg om skolen og familierne sorterer deres affald. Gør de det ikke, kan eleverne prøve at få en sorteringsordning igang. Så meget som muligt af affaldet genbruges og genanvendes.

Har eleverne madpakker med, og hvordan er de pakket ind? En madkasse og lidt madpapir er miljøvenligt, mens alu-folie og plast højst sandsynligt smides ud hver dag.

Undersøg om virksomheder i jeres by eksporterer affald.

- **Papir:** De sidste årtier er forbruget af papir steget voldsomt. Mange bøger, skriveblokke og hæfter er lavet af nyt klorbleget papir. Hvergang der laves 1.000 kilo papir bruges 85.000 liter vand og 30 kilo klor. Undersøg skolens papir. 100 procent genbrugspapir er bedst. Miljøpapir, hvor 25-50 procent af papiret er genbrug, og nyt hvidt papir, som ikke er bleget med klor, er også udmærket og miljøvenligt.

- **Energi:** Undersøg hvordan man kan sætte energiforbruget ned. Lad eleverne prøve at påvirke skolen og hjemmene til at spare energi. En lavenergipære brænder omkring 8000 timer, mens en almindelig pære brænder i 1000 timer. Kan temperaturen på skolen sættes ned? Temperaturer over 21 grader er spild af energi. Bliver lyset slukket i de lokaler/værelser hvor ingen opholder sig?

- **Vand:** Har skolen dryppende vandhaner og rindende cisterner? Hvis ja, så bed pedellen om at lave dem. Ved at anbringe en lille vægt i cisternen, kan der spares op til 50 procent vand. Vandforbruget i vandhaner og brusere kan også nedsættes med op til 25 procent ved at montere "spare-adaptore". Det er en lille dims, som anbringes inden i vandhanen eller bruseren. Undersøg om skolen og hjemmene vil være med til at spare på vandet.

- **Forbrug:** Undersøg hvilke produkter kantinen, lærerværelset og familierne bruger. Er produkterne økologiske og miljøvenlige? Hvor mange produkter kan skiftes ud med varer fra u-landsimporten? Få eventuelt en repræsentant fra u-landsimporten til at fortælle, hvilken betydning det har at købe hos dem.

Med udgangspunkt i Brundtlandsrapporten *Vor Fælles Fremtid* drøftede Folkeetinget i 1989, hvordan Danmark, i tråd med rapporten, kunne yde en indsats for miljøet. Drøftelsen førte til, at tinget satte penge af til en dansk Brundtlands-kampagne: Kampagnen for "**Vor Fælles Fremtid**".

Flere oplysninger og ideer fås i "Miljøhjælperen". Et ringbind med forslag og checklister til at gøre arbejdsmiljøet og det fysiske miljø på skolerne bedre.

"*Miljø'tafat - ide og formidling*" og "*Miljø'tafat - ide og erfaring*" - idekataloger spækket med forslag til hvordan man starter miljøprojekter, og hvordan de formidles til andre udenfor skolen.

De fås ved henvendelse til Kampagnen for *Vor Fælles Fremtid*.

Folkekirkens Nødhjælp er som en af de største humanitære hjælpeorganisationer herhjemme engageret i globale spørgsmål.

Foruden den traditionelle nødhjælp til katastrofeområder driver Nødhjælpen et omfattende udviklingsarbejde i samarbejde med lokale partnere i mere end halvfjerds lande. Som en vigtig del af målsætningen indgår informationsarbejde herhjemme.

Materialer til brug i undervisningen er vist i *kataloget*, der gratis kan rekvireres. Det indeholder en oversigt over film, dias, video samt diverse skriftlige materialer.

Af særlig interesse i forbindelse med "Naboer" kan nævnes materialet "Efter

Naboer kan lånes
følgende steder:

Statens Filmcentral

Vestergade 27
1456 København K
33 13 26 86

Vor Fælles fremtid

Ved Stranden 18
1061 København K
33 14 65 22

Folkekirkens Nødhjælp

Sankt Peders Stræde 3
1453 København K
33 15 28 00

Tørken", der med udgangspunkt i tre familier i Burkina Faso viser menneskets tilpasning til det barske liv i Sahel-området.

For de lidt ældre kan filmen "Kampen om jorden" anbefales. Den viser fattige småbønders kamp mod store multinationale industrigiganter i Brasilien. Livet i balance med naturen er hårdt truet af "udviklingen".

Forholdet mellem Nord og Syd belyses på en håndgribelig måde i video'en "Fanden sku' betale". Latinamerikanske kvinder fortæller konkret, hvad gældskrisen og det skæve bytteforhold betyder for deres hverdag.

**TÆNK GLOBALT
HANDL LOKALT**

**Folkekirkens
Nødhjælp**